Ontwerp Omgevingsvisie 2050

Beantwoorde Zienswijzen (GSBO) naar Thema Minus deel over Scheveningen Dorp)

Analyse over Den Haag

Schoonheid van Den Haag

Zienswijze Ingediend door Samenwerkende wijken stadsdeel Scheveningen ("GSBO")

Waardering wordt uitgesproken over de aandacht die is geschonken aan de schoonheid van Den Haag met haar bijzondere kwaliteiten die de identiteit van onze stad bepalen. Het is belangrijk die kwaliteiten te kennen, te erkennen en te koesteren binnen de stadsontwikkeling van de komende jaren. Ook wordt gewaardeerd dat de gemeente de omgevingsvisie aangrijpt om samenhang in beleid voor de komende 25 jaar uiteenlopende (beleids-) terreinen uiteen te zetten. De richting van veel van die voornemens worden gesteund, tegelijkertijd zijner grote zorgen of alle ambities tegelijkertijd kunnen worden waargemaakt, en of die tot een leefbare en duurzame stad zullen leiden.

Antwoord van de opstellers van de ontwerp-omgevingsvisie (gemeente)

In de omgevingsvisie geven we aan dat de ambities en opgaven zoveel mogelijk integraal worden afgewogen. Uiteraard zullen we te maken krijgen met ambities en ruimteclaims die (gaan) botsen of strijdig metelkaar zijn. Deze schuurpunten komen op tafel zodra we aan de slag gaan met gebiedsvisies, gebiedsprogramma's en (thematische) omgevingsprogramma's. Met de omgevingsvisie sturen we op samenhang tussen de vijf bewegingen. Die samenhang moet goed worden gemonitord. Daarvoor zetten we onder andere (ontwerpend)onderzoek en verkenningen in en voeren we botsproeven uit om de uitvoerbaarheid van ambities op stadsdeel- en wijkniveau in beeld te brengen. Voorop staat dat de ruimtelijke ingrepen die we willen uitvoerenbijdragen aan de kernkwaliteiten en identiteit van onze stad én metropool.

Conclusie: Wijziging in de visie op pagina 100.In hoofdstuk 5.8 'Samenhang tussen de vijf bewegingen' is een aangescherpte tekst opgenomen dat specifieker benoemd dat we met de omgevingsvisie willen sturen op samenhang tussen de vijf bewegingen.

Thuis in een groene Metropool aan Zee

Overkoepelende visie

ZIENSWIJZE GSBO

De indiener geeft aan dat de titel 'Thuis in een Groene Metropool aan Zee' eerder verschenen visies als 'Wereldstad aan Zee' en 'Groene Stad aan Zee' in herinnering brengt. Het lijkt erop of met de term "metropool' een nog grotere stedelijke ambitie wordt aangeduid. De indiener is hier niet gelukkig mee en vindt het ook

Verwarrend. Het woord metropool is namelijk al ingezet voor de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, dat met een omvang van 21 gemeenten en 2,4 miljoen inwoners terecht aanspraak maakt op dit begrip.

Den Haag en direct omliggende gemeenten zijn onderdeel van die Metropoolregio maar zijn samen – in internationaal perspectief - niet groot genoeg om een eigen metropoolambitie te hebben. Wanneer stadsdeel Scheveningen vanuit een (wereld)stads- of zelfs metropoolvisie wordt beschouwd dreigen typerende kernwaarden van het bijzondere omgevingsbeeld als kustlocatie in verbondenheid met de zee miskend en weggedrukt te worden. Wij pleiten daarom voor een minder ambitieuze maar wel eerlijker titel:

'Thuis in een Duurzame Groene Wereldstad aan Zee'.

ANTWOORD

Het toepassen van de term 'metropool' in de titel van de Haagse Omgevingsvisie is niet bedoeld om een nog grotere stedelijke ambitie dan de eerder verschenen visies aan te duiden. Het is bedoeld om de samenhang tussen Den Haag met haar buurgemeenten te beschouwen als een samenhangende stedelijke regio, die ertoe doet in de wereld.

Vanwege de internationale instellingen, de positie als regeringscentrum, de spraakmakende onderwijs- en onderzoeksinstituten en het sterke economische profiel. Maar bovenal door het uitgesproken groene

karakter en de ligging aan de Noordzee. In hoofdstuk 2.3 is het grootstedelijke gebied van de Haagse metropool al even geïntroduceerd als een samenhangend, functionerend gebied van 1.1 miljoen inwoners.

Deze samenhang willen we met de omgevingsvisie verder versterken en uitwerken.

Conclusie: Niet overnemen

Bescherming monumenten en cultureel erfgoed

Zienswijze

Het is begrijpelijk dat de mogelijkheid opengehouden wordt voor toevoeging van dakkapellen, of optoppen, mits dit goed ingepast kan worden in bestaande structuren.

Aandacht wordt gevraagd voor de extra waarde van ensembles en de unieke badplaatsstijl.

Wij hopen dat we dit kunnen gaan beoordelen aan de hand van de karakteristieken en waarden in de nog uit te brengen Nota Omgevingskwaliteit.

Deze nota beoogt een kader te bieden voor het voortaan bewaken en borgen van de kwaliteiten van de (Rijks)beschermde stadsgezichten en monumenten. In deze zienswijze gaan we daarvan uit, maar wij zien risico's wanneer de koppeling aan bestemmingsplannen, zoals hieronder beschouwd, wordt losgelaten.

In dit kader bepleiten wij – in tegenstelling tot de Omgevingswet – het uitgangspunt van 'nee tenzij ' in beschermde stadsgezichten te behouden.

ANTWOORD

De bescherming van de stadsgezichten wordt een onderdeel van de regels van het omgevingsplan. De regels in het omgevingsplan zijn ook gekoppeld aan de Nota Omgevingskwaliteit.

Het omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan.

Dat betekent dus dat de bescherming vanuit het bestemmingsplan en omgevingsplan niet wordt losgelaten.

Het uitgangpunt is om de regels om te zetten in overeenstemming met de juridische systematiek van de Omgevingswet en de bescherming biedt die nodig is om de cultuurhistorische waarde van het beschermde stadsgezichten te borgen.

Verdere uitwerking vindt plaats in de gebiedsvisies waar een proportionele afweging tussen het verdichten en beschermen van stadsgezichten zal plaatsvinden.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Bescherming Monumenten en cultureel erfgoed

Vervolg Zienswijze

Op pag. 69 wordt geopperd om bij vergunningen tijdelijk meer aanpassingen in beschermde stadsgezichten toe te staan als dit in het belang is van o.a.de verduurzaming van gebouwen.

Volgens de indiener brengt dit de nodige risico's met zich mee, want hoe lang is tijdelijk en door wie en op basis waarvan worden de uitzonderingen bepaald? Gepleit wordt om hanteerbare criteria te gebruiken.

ANTWOORD
Ten aanzien van het (tijdelijk) meer toestaan van verduurzamingsactiviteiten, vooruitlopend op mooiere en goedkopere oplossingen in de toekomst, zijn wij het met de indiener eens dat het niet mogelijk is om daar toetsbaar beleid op te maken. Een 'toekomstige betere oplossing' is te onduidelijk en niet aan te tonen. Het is ook niet te toetsen of te handhaven. Ter informatie: voor zonnepanelen en installaties is al beleid vastgesteld. Dit is mogelijk, mits goed architectonisch ingepast. Uitgangspunt blijft dat duurzaamheidsmaatregelen altijd mogelijk zijn. Conclusie: Wijziging in de visie op pagina 69

In hoofdstuk 5.3 Beweging 1 onder 'Bescherming cultureel erfgoed,versterken stedenbouw-kundige samenhang' is de tekst aangepast.
Daarbij geven we een andere uitleg over de proportionaliteit van duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten. We sluiten hierbij aan bij de Nota Omgevingskwaliteit.

ALGEMEEN

Normen en concrete doelstellingen

Zienwijze

De ontwerp omgevingsvisie onderkent de waarde van groen, water en natuur en wil die behouden en versterken. Er worden volgens de indiener echter geen kaders aangereikt die nader omschrijven wat dit precies inhoudt. Meetbare doelstellingen zijn noodzakelijk.

De hoeveelheid en kwaliteit van het groen moet minstens gelijk blijven.

Om Den Haag ook in de komende 25 jaar een leefbare stad te laten zijn, is behoud van groen en natuur - van Natura 2000 gebieden tot geveltuintjes - van het grootste belang. Behoud van groen en natuur is niet alleen cruciaal voor een biodiverse en gezonde leefomgeving, maar het levert ook een waardevolle bijdrage aan alle andere bewegingen die in de omgevingsvisie zijn opgenomen, mits hiervoor de juiste voorwaarden geschapen worden en de meerwaarde van groen onderkend wordt. Volgens de indiener kan dit als volgt:

a. Behoud van de water- en natuurbalans zijn van essentieel belang voor de leefbaarheid en het welzijn van bewoners.

b. Groen is een breed begrip waarbij verschillende niveaus kunnen worden onderscheiden, lopend van 'echte' natuur tot aan particulier groen. Al deze groensoorten komen voor in Stadsdeel Scheveningen. 'Groen' omvat ook "blauw'

c. Stel het aantal vierkante meters openbaar groen per inwoner vast als uitgangspunt voor woonbuurten en benoem de ideale verhouding en hoeveelheid vegetatie voor de stad als tweede kwalitatief uitgangspunt.

d. Alle ontwerpen voor (her) inrichting van de openbare ruimte moeten natuur inclusief zijn, waarbij het bestaande aandeel groen en water wordt gehandhaafd. Zo moet er bijvoorbeeld voldoende ruimte voor bomen zijn, zowel onder als boven de grond

<u>Antwoord</u>

In de omgevingsvisie omschrijven we welke ambities we hebben voor Den Haag in 2050. Voor groen is onze ambitie het groen in Den Haag te beschermen, te versterken en uit te breiden. Aandacht voor meetbare

doelstellingen en voorwaarden geven we onder andere een plek binnen de verkenning 'Ruimte voor Groen en Water'.

Wij nemen daarom de suggesties die in de zienswijze worden gedaan mee. Daarnaast herbevestigt deze omgevingsvisie een aantal nota's, zoals de Bomennota, de Nota Stadsnatuur, de Kadernota openbare ruimte en de Nota richtinggevende normen maatschappelijke voorzieningen en groen, waarin al een aantal doelstellingen en normen zijn vastgelegd.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Groenstructuur en Natura 2000 gebieden

Zienswijze

De volgende opgaven zouden volgens de indiener in de omgevingsvisie vastgelegd moeten worden:

In Natura 2000 gebieden niet tornen aan het beleid door

• Het in stand houden en voldoen aan de beheerplannen

• Maatregelen te nemen zodat de natuur zich kan herstellen en versterken

• De totale oppervlakte onder geen beding te verminderen (bijvoorbeeld als voor veiligheid verbreding van een fiets-wandelpad nodig is dat elders in het gebied compenseren)

• Geen fietspad aan te leggen zoals voorgesteld op de Opgavenkaart Scheveningen

• Een bufferzone te creëren waar bouw en bedrijvigheid alleen mogelijk zijn als d geen afbreuk doet aan de kwaliteit van het gebied (nee tenzij, en niet ja mits)

• Recreatie te beperken en te zoneren.

De Stedelijke Groene Hoofdstructuur (SGH) behouden en versterken

• Per saldo geen toename van bebouwing en verharding

• Bij ontwikkelingen pal naast de SGH ook aandacht schenken aan aansluiting op die SGH.

Groengebieden die aansluiten op de SGH met elkaar verbinden tot een ecologisch netwerk van boomwortels en boomkruinen langs straten en ov- tracés, groene lanen, groene bermen. Wijkgroen versterken en de ambities vastleggen

• Het ecologisch netwerk, de groenblauwe door adering, in en om de wijken versterken, verfijnen en onderling als ook met de SGH verbinden. De strekking reikt dus verder dan alleen de SGH en de robuuste Hoofdboom-structuur.

• De ambitie groen/water uit de Kadernota Openbare Ruimte bij gebiedsontwikkeling naar boven bijstellen (>5%)

• Bij alle ontwerpen voor (her)inrichting van de openbare ruimte is 'Groen in plaats van grijs' belangrijk. Denk aan autoarme groene (speel) straten, beperkt aantal parkeerplaatsen, meervoudig gebruik van hetzelfde wegvak door auto, tram en bus

• Groenruimte vermeerderen met behulp van groene daken en gevels, geveltuintjes, en grotere boomspiegels.

• Bewoners stimuleren om privétuinen te 'ontstenen'. Waterbeheer versterken

• In afstemming met Dunea en Delfland zorgen voor een voldoende grondwaterpeil om verzilting te voorkomen

• Zorgen voor voldoende afvoer en opslag om wateroverlast te voorkomen en daarvoor niet alleen vertrouwen op natuurlijke afvoer, waar dat nu al onvoldoende werkt

• Bij de aanleg van verdiepte garages en damwanden maatregelen nemen om wateroverlast of verdroging te voorkomen

• Geen regenwater verspillen via het riool en verdroging voorkomen door infiltratie (regentonnen en wadi's).

Meten, monitoren (wijkscan) en maatregelen nemen als de gewenste groene doelstellingen niet behaald worden.

Antwoord

In de omgevingsvisie wordt omschreven welke ambities we hebben voor Den Haag 2050. Voor groen is onze ambitie het groen in Den Haag te beschermen, versterken en uit te breiden. Aandacht voor meetbare doelstellingen en voorwaarden komt aan de orde bij de verdere uitwerking van deze visie. Onder andere in de verkenning 'Ruimte voor Groen en Water'. Wij nemen hierin de suggesties die in deze zienswijze worden

gedaan mee. Daarnaast herbevestigt deze omgevingsvisie een aantal nota's, zoals de Bomennota, de Nota Stadsnatuur, de Kadernota openbare ruimte en de Nota Richtinggevende normen maatschappelijke voorzieningen en groen, waarin al een aantal doelstellingen en normen zijn vastgelegd.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

GROENE TUINEN

Zienswijzen

Ingediend door stadsdeel Scheveningen (GSBO) en door particulieren.

In de zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor het bebouwen van groene achtertuinen.

Dit gaat ten koste van groenoppervlak, regenwateropname en kan ook de historische structuur van de wijken aantasten. In één van de zienswijzen wordt een voorstel gedaan voor een aanvullend tekstvoorstel op pagina 74 (in cursief) om groene tuinen beter te beschermen.

'We gaan de komende jaren aan de slag met de vergroeningsopgave in de (vele) stenige en dichtbebouwde wijken, met name in het centrum en de 19e-eeuwse wijken daaromheen.

We moeten daarvoor ruimte maken en de groene ruimte, die er is, ook groen houden, niet alleen in het openbaar gebied maar ook in de (achter-) tuinen.

Hier zal men het bebouwd oppervlak van de begane grondverdieping niet mogen uitbouwen ten koste van het tuinoppervlak. En ook het betegeld oppervlak en de schuren moet klein blijven, om bij te dragen aan een groene en gezondere omgeving.

Voor vergroening van het openbaar gebied is de mobiliteitstransitie randvoorwaardelijk. Door meer in te zetten op lopen, fietsen en openbaar vervoer kan het aantal (geparkeerde) auto's in het straatbeeld afnemen'.

Antwoord

De voorgestelde tekstsuggestie gaat over het belang om niet alleen het openbaar gebied groen te houden, maar ook privaat terrein zoals tuinen. Wij delen dit belang. Een deel van de voorgestelde tekst gaat over het verbieden van bouwen in de tuin. Dat gaat te ver voor deze visie. Wel passen wij de tekst bij de strategische keuze "samen aan de slag met groen" aan, omdat het niet nu niet helder is dat het hier ook over (binnen)tuinen gaat.

Conclusie: Wijziging in de visie op pagina 75

In hoofdstuk 5.4 Beweging 2 onder 'Samen aan de slag' is toegevoegd dat maatregelen in (binnen)tuinen nodig zijn.

Een bouwtempo dat past bij de Haagse metropool

Haalbaarheid beoogde aantal woningen

Zienswijze

Bij de bouw van extra woningen (ook in Zuidwest) zal er steeds ook voldoende (openbare) ruimte, speelgelegenheid en groen toegevoegd moeten worden en eveneens ruimte voor parkeren, verkeer en openbaar vervoer. Ook bij hoogbouw is veel omliggende leefruimte nodig. In de zienswijze wordt de vraag gesteld of het aantal van 60.000 dan haalbaar is. Meer woningen toevoegen betekent niet dat het aantal inwoners in gelijke mate stijgt. Veel woningzoekenden wonen nu nog in gedeelde onderverhuur of bij ouders en tellen al mee in de huidige bevolkingsomvang. In wijken als Laak, Transvaal en Rustenburg-Oostbroek woont

nu nog een belangrijk deel van de ongeveer 50.000 arbeidsmigranten. Als Rijk en gemeente succesvol zijn met het aanpakken van (illegale) overbewoning, onderverhuur, illegaal werk en uitbuiting - en dat is cruciaal met het oog op een leefbare stad - zal de bevolkingsdruk en -dichtheid in die wijken afnemen en de bevolking dus minder groeien.

Antwoord

De woningbouwopgave is groot en de bouw van woningen gaat gepaard met aandacht voor voldoende openbare ruimte, speelgelegenheid, groen, parkeer- en vervoersmogelijkheden. Met de bewegingen sturen we op meer balans en samenhang tussen de verschillende opgaven en de bijbehorende ruimteclaims. In de gebiedsvisies per stadsdeel werken we dit verder uit. Vervolgens monitoren we de samenhang ook waardoor we kunnen sturen op de gewenste balans.

Met betrekking tot de opmerking over het aantal inwoners in relatie tot het toevoegen van woningen, is het inderdaad het geval dat bevolkingsontwikkelingen afhankelijk zijn van diverse andere factoren.

Met betrekking tot de opmerkingen over de arbeidsmigranten kunnen we aangeven dat de gemeente al een langere tijd werkt aan de aanpak van illegalen woonomstandigheden.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Vervolg Zienswijze GSBO Algemeen/ Groei en Verdichting

De indiener treft in de ontwerp omgevingsvisie te veel een op groei gerichte stapeling van plannen en ambities aan en te weinig een afweging tussen verschillende situaties, beperkingen en belangen. De gemeente wil tegelijkertijd groen en natuur toevoegen, de ondergrond nog voller leggen met leidingen en infrastructuur, 60.000 nieuwe woningen toevoegen en bijna 50.000 extra arbeidsplaatsen realiseren.

In 2050 zou Den Haag 87 tot 108 duizend meer inwoners moeten hebben dan in 2024. Dat is een sterkere groei (15 tot 19%) dan de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 voor heel Nederland adviseert (6 tot 12%). We vinden inde ontwerp visie onvoldoende terug waarom Den Haag deze ambitie heeft. We lezen ook niet of deze sterke groei in de nu al dichtstbevolkte stad eigenlijk wel realistisch en wenselijk is.

Het verantwoord uitbreiden van onze woningvoorraad steunen wij, gezien ook de grote woningnood en de binnenstedelijke bouwmogelijkheden in Binckhorst en CID. Maar is een groei met 60.000 woningen wel verstandig en mogelijk? Volgens de Netwerkstrategie 2040, verschenen kort na de ontwerp-Omgevingsvisie, zou Den Haag zelfs al in 2040 100.000 extra inwoners hebben t.o.v. 2024! De indiener vraagt zich daarom af of de Omgevingsvisie en Netwerkstrategie wel op elkaar zijn afgestemd.

De indiener geeft verder in haar zienswijze aan dat het te vroeg is om deze groeiambitie te volgen, zonder concrete ruimtelijke afweging ten opzichte van andere waarden en ambities.

Getwijfeld wordt aan zowel de haalbaarheid als de wenselijkheid van de ambitie.

ANTWOORD

De Concept Netwerkstrategie 2040 en de omgevingsvisie sluiten goed op elkaar aan. De woningbouwambities zoals opgenomen in de omgevingsvisie zijn als input gebruikt voor de modelberekeningen in de Concept Netwerkstrategie. Wij lezen in de zienswijze steun voor uitbreiding van de woningvoorraad gezien de woningnood. In de omgevingsvisie hebben we aangegeven dat we vanaf 2035 inzetten op een gematigde groei van ongeveer 2.000 woningen per jaar. Dit is gekoppeld aan de inzet om samen met Rijk en regio te sturen op arbeidsmigratie en op het benutten van verstedelijkingskansen in de hele metropool. Intensieve verdichting van de stad kan niet overal en niet allemaal tegelijk. Er zijn veel delen van de stad die intensiever benut kunnen worden. Door kleinschalige verdichting, optoppen en sloopnieuwbouw.

En dit kan ook samen met vergroening. In de nog op te stellen gebiedsvisies per stadsdeel zullen we de groeiopgave voor wonen en ruimte voor werk en voor maatschappelijke voorzieningen, mobiliteit en groei verder concreet maken: Wat kan waar onder welke voorwaarden?

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Bouwen en verbouwen in de hele stad

Toekomstbestendig bouwen

Zienswijze GSBO

De trend is om nieuwbouwwoningen steeds kleiner te dimensioneren, bestemd voor 1-en 2 persoonshuishoudens. De indiener is van mening dat de nieuwe woningen die Den Haag gaat bouwen toekomstbestendig moeten zijn en dus voldoende groot. Gevraagd wordt of een aantal van 60.000 dan wel haalbaar en duurzaam is vanuit dit gezichtspunt.

Antwoord

In de recent vastgestelde Woonvisie (RIS 319812) stellen we naderebeleidseisen rondom de oppervlaktes van de woning. Bij nieuwbouwontwikkelingen richten we ons op een gedifferentieerd woningaanbod om zo diverse doelgroepen te bedienen. Differentiatie in het woningaanbod zorgt ervoor dat jongeren zich kunnen vestigen in een wijk waar ze zich thuis voelen, gezinnen een plek vinden met iets meer ruimte en ouderen kunnen doorstromen naar een passende woning zonder de binding met hun omgeving te verliezen. Daarom streven we naar een mix van woningtypes, -segmenten en -groottes, ook binnen een nieuwbouwproject.

Om te voorkomen dat er te veel kleine woningen worden ontwikkeld, blijven we de norm hanteren dat maximaal 20% van het aantal woningen per nieuwbouwproject mag bestaan uit kleine woningen (met uitzondering van specifieke woonconcepten of woningen aandachtsgroepen).

Hierbij houden we een woonoppervlak van <40m2 gebruiksoppervlakte (gbo) aan in het CID en < 50m2 gbo in de rest van de stad.

Conclusie: Ter kennisneming

Mobiliteitstransitie op stedelijk en regionaal niveau

Verlagen maximumsnelheid

Zienswijze

In de ontwerp omgevingsvisie wordt meermaals gewezen op het verhogen van de verkeersveiligheid door middel van invoering van een maximumsnelheid van 30 km/u. Het tempo waarin dit lijkt te gebeuren, wanneer dit gekoppeld wordt aan herinrichtings- of andere werkzaamheden, baart ons zorgen. Dat er voor het aanpassen van een 50-Km weg naar 30 Km meer nodig is dan alleen bebording, is duidelijk. Maar er zijn voorbeelden om wegen met minder ingrijpende voorzieningen versneld aan te passen.

ANTWOORD:

Tot 2030 wordt er gewerkt om 110 straten aan te passen van 50 naar 30 km per uur. Deze zijn inderdaad gekoppeld aan werkzaamheden ten aanzien van groot onderhoud van de bestrating en riolering om zo 'werk' met 'werk' te maken. In de Concept Netwerkstrategie 2040, waarin de keuzes ten aanzien van mobiliteit uit de omgevingsvisie verder zijn uitgewerkt, is de ambitie vastgelegd om nog meer straten 30 km per uurte maken. Om

onder andere deze ambitie uit te werken, is er een (omgevings-) programma nodig met daarin een aanpak hoe en in welk tempo de ambitie van 2040 kan worden gehaald. Dat volgt pas in een volgende fase.

Conclusie: Opgenomen in staand beleid

Koningscorridor

Zienswijze GSBO en anderen

De omgevingsvisie maakt volgens de indiener onvoldoende duidelijk of de Koningscorridor vanaf Den Haag Centraal met twee aftakkingen naar de kust geheel ondergronds of deels ondergronds, onder het kanaal langs Koningskade/ Raamweg is bedacht.

De Koningscorridor moet bij voorkeur ondergronds worden aangelegd. Als dat niet kan, dan mag de Koningscorridor binnen stadsdeel Scheveningen niet ten koste van de aanwezige groenwaarden gaan.

Antwoord

De inpassing van de Koningscorridor (bijvoorbeeld als tunnel of bovengronds) is nog niet bepaald. Dit is van veel factoren afhankelijk zoals gebruik, halteafstanden en natuurlijk ook financiële middelen. Bij elke inpassing is het behoud of versterken van de groenwaarden een belangrijke randvoorwaarde bij de afweging.

Conclusie: Ter kennisneming

Specifiek

Scheveningen-Haven

ZIENSWIJZE GSBO

Bewoners en ondernemers van het Havenkwartier willen de haven in zijn veelzijdige vorm behouden.

Zij willen in samenhang met andere opgaven voor Scheveningen een duidelijker toekomstbeeld zien. Voor die opgave zijn niet alleen economische aspecten relevant: Binnen de schaarse ruimte komen incidentele initiatieven al gauw met elkaar in conflict. Daarom zal met de beperkte havenruimte als centraal gegeven een helder gebiedsontwikkelplan, met samenhangende versterkende ambities gemaakt moeten worden.

De visserij is qua omvang zeker niet kleiner, maar wel geïnnoveerd waardoor ruimte vrijkomt voor nautische scholing en andere (innovatieve) nautische bedrijvigheid. Meer menging met woningbouw of horeca zou daar volgens de indiener een recept voor problemen kunnen zijn.

Het verzoek wordt gedaan om een officiële vaarroute vanaf zee op de kaart te plaatsen, zodat ook hier niet ter plaatse bekende schepen binnenvaren. Nu mist de haven daardoor potentiële mogelijkheden en omzet

ANTWOORD *Wij erkennen de schaarse ruimte in de haven en streven naast (waar gewenste) modernisering en verdere clustering van de visserijsector naar mogelijkheden voor nautische en andere haven gerelateerde scholing.*

Dit wordt op dit moment uitgewerkt in de Havenvisie.

Een aantal woningbouwplannen zijn nog in ontwikkeling op het voormalig Norfolkterrein.

Daarnaast is de ontwikkeling van het hotel met bedrijfsruimte in de plint op de landtong tussen de Eerste en Tweede Haven al in een vergaand stadium.

Verder zal geen horeca of woningbouw in het havengebied meer worden toegestaan.

Conclusie: Ter kennisneming. Voor de scope van de omgevingsvisie is dit een te specifiek onderwerp.

Energietransitie: warmte en elektriciteit

KLIMAATNEUTRAAL

ZIENSWIJZE

De gemeente Den Haag heeft de ambitie uitgesproken om in 2030 klimaatneutraal te zijn, maar er is geen programma dat deze ambitie haalbaar maakt.

Hoewel er initiatieven zijn zoals woningisolatie, zonnepanelen en stadsverwarming, is het tempo en de schaal onvoldoende om de doelstelling te bereiken.

In de concept omgevingsvisie wordt de ambitie voor2030 niet meer genoemd; in plaats daarvan is het doel om in 2050 aardgasvrij te zijn en de energietransitie in een haalbaar tempo te laten plaatsvinden.

Klopt het dat de gemeente het doel om klimaatneutraal te zijn in 2030 opgeeft? Dit is realistischer gezien de afhankelijkheid van landelijk en internationaal beleid en de tijd die nodig is voor grootschalige isolatie en aanleg van warmtenetten.

Antwoord

Wij beseffen dat 2030 er heel snel aan komt en zijn ons ervan bewust dat het halen van de doelstelling klimaatneutraal in 2030 hele grote uitdaging. Toch houden we vast aan deze eerder gestelde ambitie.

Daarmee wordt de urgentie van de opgave onderstreept en de inzet van de gemeente hierop bevestigd.

Warmte

ZIENSWIJZE

De gemeente wil in 2026 nader inzicht geven in de wijken waar warmtenetten komen. Wij vragen aandacht voor de mogelijkheid om in bepaalde wijken te kiezen voor groene waterstof, waarbij gebruik gemaakt kan worden van het bestaande aardgasleidingnet. Dat kan in de periode na 2040, als dit op grotere schaal beschikbaar komt, wellicht een goed alternatief zijn.

Antwoord

De toename van de beschikbaarheid van groene waterstof is nog zeer ongewis. Volgens het Nationaal Plan Energiesysteem zal groene waterstof vooral worden ingezet voor de verduurzaming van de industrie en zwaar transport in plaats van in de gebouwde omgeving. Het eerste Warmteprogramma gaat tot 2035 en wordt vervolgens elke vijf jaar geactualiseerd. Nieuwe inzichten met betrekking tot groene waterstof kunnen meegenomen worden bij de actualisatie van het Warmteprogramma.

Conclusie: Niet overnemen

Stadsdeel Scheveningen

Mobiliteit

Zienswijze (Statenkwartier mede namens Zorgvliet)

Verzocht wordt de mogelijkheden te onderzoeken (met subsidie) om de Johan de Wittlaan te verdiepen en dit te combineren met een hoogwaardige tramverbinding naar en langs de kuststrook. Door het verplaatsen van de tramlijn op de Eisenhowerlaan, kan deze ook veilig en goed worden ingericht.

Antwoord

Als onderdeel van de uitwerking van de gewenste Koningscorridor wordt momenteel een brede verkenning gedaan naar het tracé voor het openbaar vervoer rond de internationale zone. Verschillende opties worden daarbij onderzocht.

Zienswijze GSBO

Voor een levensvatbaar havengebied zal er gekeken moeten worden naar betere bereikbaarheid: Vanaf de landzijde en op korte termijn via een tweede of alternatieve corridor voor vrachtwagens en door de aanleg van noodzakelijke laadinfrastructuur ten behoeve van elektrische koel- en vrachtwagens.

Antwoord

De haalbaarheid van een 2e corridor is uitgebreid onderzocht. Voor de route van de corridor is zowel gekeken naar routes die nu gebruikt worden als naar de herziening van het netwerk van regionale en stedelijke hoofdroutes die de gemeente momenteel voorbereidt. Gezien die ontwikkeling is een corridor ontworpen die vanuit de haven via de Houtrustweg, President Kennedylaan, Johan de Wittlaan en Teldersweg richting Hubertustunnel en N440 loopt.

Andere routes zijn onvoldoende geschikt bevonden omdat die door dichtbebouwde woongebieden lopen, onnodig lang zijn en/of nu al weinig gebruikt worden. Daarnaast is het zodat een corridor naar de Hubertustunnel èn een corridor via de Segbroeklaan- Lozerlaan, kan leiden tot 'misbruik' van niet zero-emissie voertuigen uit de richting van Amsterdam naar het Westland en omgekeerd.

Verkeer dus dat niet de haven als bestemming heeft. Dat is ongewenst aangezien daarmee het rijden zonder zero-emissie voertuigen dwars door Den Haag wordt gestimuleerd met een negatief effect op de luchtkwaliteit in de hele stad. In de raad van 13 februari is ten aanzien van deze 2e corridor een amendement van de VVD in stemming gebracht dat door de raad is verworpen, waarmee deze optie definitief is komen te vervallen.

Om te voorkomen dat er blokkade ontstaat op de corridor wordt nu gewerkt aan een calamiteiten-aanpak die ervoor zorgt dat er alternatieve routes beschikbaar komen bij werkzaamheden en calamiteiten, waarmee de haven altijd bereikbaar zal blijven.

De gemeente monitort de ontwikkeling van de laadinfrastructuur in aanloop naar 2029. Als de randvoorwaarde voor voldoende laadcapaciteit voor 2029 niet op orde is, wordt niet overgegaan op de handhaving voor de categorie elektrische bestelauto's vanaf 2029 totdat de laadcapaciteit op orde is.

ZIENSWIJZE

De ambitie om Scheveningen-haven en -bad via openbaar vervoer goed te verbinden met Den Haag Centraal wordt van harte onderschreven. Maar andersom geldt dat openbaar vervoer ook belangrijk is voor de bewoners.

Antwoord *Het openbaar vervoer, niet alleen naar Den Haag Centraal, is bedoeld voor zowel bewoners als bezoekers; opgenomen in de visie.*

ZIENSWIJZE

Het gegeven dat locaties met toeristisch aanbod langs een erg lange boulevard verspreid liggen vraagt om een publiek vervoersysteem. Een systeem dat verspreid liggende parkeergarages en OV-halten parallel aan de kust en ook tot het eind van de Pier frequent en toegankelijk verbindt. In andere grote badplaatsen is dat een voorwaardelijke levensader die de kustomgeving van parkeerzoekers bevrijdt en badbezoek voor meer doelgroepen spreidt en bevordert.

Antwoord

Langs de kust loopt een ov-verbinding, in de vorm van buslijn 22 die Duindorp verbindt met Scheveningen Bad via de Westduinweg en de Gevers Deynootweg. Met 5 tramlijnen (1, 9, 11, 12 en 17) en 4 buslijnen

(21, 22, 23 en 28) is het kustgebied van Scheveningen het best ontsloten kustgebied van Nederland met het ov en zelfs een van de best ontsloten kustgebieden van Europa met het ov. Juist die ov-verbindingen haaks op

de kust in combinatie met parkeren op afstand (Park & Beach) zijn een voorwaarde om een goed alternatief te zijn voor de auto en dragen daarmee bij aan de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van het kustgebied.

Door meer te investeren in een nog snellere, frequente verbinding naar de kust (Koningscorridor) en uitbreiding van Park & Beach-locaties wordt het ov richting kust nog aantrekkelijker. Deze ov- verbindingen in combinatie met de maatregelen uit het Actieplan Kust dragen ook bij aan het kunnen spreiden van bezoekers langs de kust.

Tijdens de zomerperiode rijdt er tussen Bad en Haven een recreatief boulevardtreintje. Deze rijdt van Bad naar Haven over de boulevard en van Haven naar Bad via de Zeesluisweg, Duinstraat en de Gevers Deynootweg weer terug. Er zijn meerdere onderzoeken geweest naar een ov-verbinding langs de kust. Het relatief korte traject maakt dat de aanleg niet rendabel is. Ook is het ruimtelijk lastig inpasbaar. De aanleg van een vervoerssysteem op de pier kent ook ruimtelijke en financiële uitdagingen. Het is aan de exploitant om te besluiten dit te ontwikkelen.

Zienswijze -vervolg

De verkeersveiligheid is dankzij de rotonde Duinstraat/ Scheveningseweg sterk verbeterd voor fietsers en voetgangers. Toch kunnen fietsers nog meer ruimte krijgen door ook de hoofdfietsroute van het centrum naar de kust via de Scheveningseweg volledig door te trekken en ook het laatste stukje op de Scheveningseweg daarop aan te sluiten.

Instellen van een 30km-zone zou, zeker in het hoogseizoen, enorm bijdragen aan meer leefbaarheid in het dorp.

Antwoord

De Scheveningsweg tussen het Carnegieplein en de Laan van Meerdervoort beschikt sinds kort ook over een fietspad richting de stad. Wanneer dit jaar de Zeestraat wordt afgerond is deze fietsroute tussen Centrum en Scheveningen compleet. De ambitie op langere termijn is om meer wegen 30 km per uur te maken. Dit is ook opgenomen in de Concept Netwerkstrategie 2040. Conclusie: Opgenomen in de visie.

Zienswijze -vervolg

Voor de bewoners van het Stadsdeel Scheveningen en voor de andere bewoners in de kuststrook van de Vogelwijk tot Kijkduin is het openbaar vervoer onvoldoende ontwikkeld. Verzocht wordt dat de gemeente veel sterker inzet op hoogwaardig en betaalbaar openbaar vervoer, zowel voor bezoekers aan musea en kust als voor bewoners van deze kuststrook, die de stad uit willen. Het is te gecompliceerd om een station te bereiken,

waardoor de auto voor hen het meest logische vervoermiddel blijft. Het OV moet een betere dekking krijgen, sneller en frequenter worden.

ANTWOORD

In de omgevingsvisie en de Concept Netwerkstrategie 2040 wordt in extra buslijnen voorzien, die een goede aansluiting hebben op de stations. Daarnaast wordt er gewerkt aan het realiseren van Hoogwaardige

Openbaar Vervoerlijnen (Koningscorridor en Zuidwestlandcorridor) waardoor ook de kuststrook beter bereikbaar wordt. Conclusie: Opgenomen in de visie

Zienswijze Statenkwartier & anderen

Het opstellen van een verkeerscirculatieplan is nodig om een eindplaatje te hebben waar naartoe gewerkt kan worden. Dit is nodig gelet op alle ontwikkelingen en aanpassingen in de wijk, zoals bijvoorbeeld bij de Kranenburgerweg en de Eisenhowerlaan.

De Frederik Hendriklaan wordt door veel verkeersgebruikers als onveilig ervaren. Dat heeft te maken met het veelvuldig dubbel parkeren, bijvoorbeeld voor het laden en lossen in combinatie met een te hoge verkeersdruk. In samenwerking met winkeliers en handhaving wordt geprobeerd deze situatie te verbeteren. Mocht dit op termijn onvoldoende resultaat opleveren, dan moeten aanvullende verkeersmaatregelen worden overwogen, zoals bijvoorbeeld eenrichtingsverkeer of een 'Knip' in de Statenlaan, om doorgaand verkeer te weren.

Antwoord

Het opstellen van een verkeerscirculatieplan of het beschrijven van specifieke verkeersmaatregelen is te gedetailleerd voor de omgevingsvisie. De omgevingsvisie wordt verder uitgewerkt in gebiedsvisies per stadsdeel. Hierin is het mogelijk een visie op het verkeer in de buurt te ontwikkelen, zodanig dat dit een kapstok is voor het nemen van concrete maatregelen. In de Concept Netwerkstrategie 2040 is al in meer detail te lezen hoe er gedacht wordt over de verkeerscirculatie in de hele stad en daarmee ook in het Statenkwartier.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Warmtevoorziening

Zienswijze

Er zal duidelijkheid moeten komen over een potentiële geothermielocatie. Ontwikkelingsmogelijkheden van de haven worden beïnvloed door de ligging van ondergrondse infrastructuur zoals een warmtedistributiestation met warmteleidingen. De indiener vindt dat (een deel van) Scheveningen van deze warmtebron zou moeten kunnen profiteren.

ANTWOORD

Wij zijn gestart met de uitwerking van het Warmteprogramma dat in 2026 moet worden vastgesteld. Met het Warmteprogramma kan al meer duidelijkheid worden gegeven.

Drinkwatervoorziening

Zienswijze

Wij vragen aandacht voor het waarborgen van de veiligheid van de drinkwatervoorziening als overwogen wordt om in ons stadsdeel geothermie of ondergrondse warmte-opslag toe te passen.

Antwoord

Zoals beschreven in beweging 5 is de winning van voldoende schoon drinkwater onderdeel van de strategische keuze 'Ruimte voor (toekomstige) drinkwaterbehoefte'.

Grondwaterproblematiek

Zienswijze

Speciale aandacht is nodig voor de grondwaterproblematiek. Ondanks verschillende maatregelen zijn die problemen niet voorbij, eerder verplaatst. Er zijn sterke aanwijzingen dat de huidige overlast het gevolg is van vroegere ingrepen met te weinig aandacht voor de invloed op ondergrondse stromingen.

Antwoord

De stand van het grondwater is een onderdeel van het watersysteem dat steeds meer aandacht vraagt. Een groot deel van de ervaren problemen zijn van bouwkundige aard, een probleem met verouderende kelders die steeds kwetsbaarder worden voor lekkages en gemetselde muren die bodemvocht opzuigen.

Het grondwatersysteem staat onder druk door de toenemende jaarlijkse hoeveelheid neerslag en mogelijk nog meer in de toekomst. Deze extra neerslag zorgt voor een verhoging van de gemiddelde grondwaterstand, met name in gebieden waar de afstand tot ontwaterende sloten groot is, de duinen en de binnenstad). Voor de verdere toekomst gaat ook de verwachte verdere stijging van de zeespiegel effect hebben op de grondwaterstanden, met name in de duinen en de binnenduinrand (grofweg de Laan van Meerdervoort).

De gemeente bewaakt de grondwaterstanden en houdt in de omgevingsvisie rekening met het uitbreiden van het watersysteem, mede om de ont- en afwatering van het stedelijk gebied te verbeteren.

STRAND

Zienswijze 1.

Het Zuiderstrand, het 'Stille Strand' genoemd, omzoomd door natuur, grenzend aan de stad met toch de kwaliteit van rust en ruimte, vormt een contrast met de boulevard (bruisend,toeristisch, evenementen). Dat onderscheid moet volgens de indiener blijven en beide belevingswerelden en kwaliteiten moeten worden gekoesterd.

ANTWOORD

Aandacht voor recreatieve zonering langs de kust is in de omgevingsvisie opgenomen. Dit staat zo ook beschreven op pagina 147 onder beweging Ruimte voor groen en water.

ZIENSWIJZE 2.

Den Haag streeft naar 4-seizoenentoerisme om accommodaties goed te benutten en drukte te spreiden.

Scheveningen kan hieraan bijdragen door toeristen ook buiten het zomerseizoen te laten genieten van duinen, kust en boulevard.

Voor Scheveningen-Bad ligt de focus op het verlagen van drukte tijdens piekdagen en het beperken van evenementen om rust en kwaliteit te behouden.

Het concept van een 4-seizoenenbadplaats wordt in de zienswijze niet gesteund vanwege conflicten met natuur- en woonambities. Strandleven blijft seizoensgebonden en winteractiviteiten stimuleren geen badplaatsbezoek.

Vernieuwing van de Pier moet deel uitmaken van een integraal verbeterplan voor de badplaats. Er wordt te veel gefocust op jong uitgaanspubliek, terwijl senioren en gezinnen een groter bezoekerspotentieel vormen

ANTWOORD

Het beleid is gericht op spreiding van (toeristisch) bezoek in tijd en ruimte, zoals ook in de omgevingsvisie is verwoord op pagina 91: "We streven naar meerdaags toerisme en een betere spreiding van bezoekers over het jaar – zodat de piekmomenten in het voorjaar en de zomer minder druk worden."

In Scheveningen-Bad ontwikkelt het toerisme zich duurzaam, dat wil zeggen in balans met de inwoners. Jaarrond toerisme botst dan ook niet natuur- en woonambities.

In de omgevingsvisie zeggen we dan ook dat:

-We aandacht behouden voor betere spreiding van toerisme over de hele kust (pagina 146). Dus ook nieuwe ontwikkelingen op plekken waar ruimte is, wat drukke plekken ontlast.

-We inzetten op jaarrond programmering, maar alleen waar het passend is (pagina 146). Zo is er wat te beleven voor toeristen en inwoners, maar blijft Scheveningen een leefbare woonplek. Dat betekent dus dat evenementen vooral buiten het hoogseizoen worden gestimuleerd.

-We inzetten op betere bereikbaarheid met de Koningscorridor zodat de inwoners hun thuis goed kunnen blijven bereiken (pagina 146).

-We inzetten op recreatieve zonering in combinatie met natuurherstel zodat de natuur geen overlast heeft en kan versterken (pagina 146). Toch kan het momenteel op bepaalde dagen erg druk zijn.

Daarom worden sinds 2021 maatregelen genomen om de drukte in het strandseizoen goed te laten verlopen en de Haagse kust bereikbaar, veilig, leefbaar en gastvrij te houden.

Elk jaar worden nieuwe passende maatregelen genomen en gekeken waar verbetering mogelijk is. Het is dus geen ambitie om deze drukke dagen nog drukker te maken.

INTERNATIONALE ZONE

ZIENSWIJZE GSBO

In de zienswijze wordt onderkend dat voor de versterking van de internationale zone (IZ) een eventuele uitbreiding van het aantal internationale organisaties (IO's) wenselijk is.

Daarbij hoort wel een gedegen langetermijnvisie op hoe deze IO's ingepast moeten worden in de bestaande stad.

De Opgavenkaart Scheveningen (inclusief zones Raamweg - Frederikskazerne - Internationaal Strafhof) geeft dit gebied aan. De indiener geeft aan niet meer, zoals in het verleden het geval was, overvallen te willen worden door initiatieven. In de zienswijze wordt een aantal aandachtspunten benoemd en voorwaarden voor een goede ruimtelijke inpassing. Daarnaast wordt aangegeven dat betrokkenheid bij deze verdere uitwerking gewenst is.

Antwoord

Wij danken de indiener voor de voorgestelde suggesties. We nemen deze mee in de verdere uitwerking in de gebiedsvisie voor het stadsdeel. Daarbij willen we de betrokken partijen graag aan het begin van dit proces aan tafel hebben.

Conclusie; Meenemen in de verdere uitwerking.

Sturing in het omgevingsplan

OVERGANGSPERIODE

Zienswijze

De omgevingsvisie zal ook worden vertaald in meer thematische programma's zoals de Netwerkstrategie.

De indiener geeft aan nog niet te begrijpen en te overzien hoe de vervolgstap naar een Omgevingsplan eruit gaat zien.

Op dit moment vormen de bestaande gemeentelijke bestemmingsplannen tezamen het Omgevingsplan als tijdelijk kader. Hoelang gaat die overgangsperiode duren en hoelang blijven de vigerende bestemmings-plannen nog rechtsgeldig?

ANTWOORD

Momenteel vormen inderdaad de vigerende bestemmingsplannen tezamen met de regels uit de bruidsschat (een set voormalige rijksregels) en de gemeentelijke verordeningen het tijdelijk omgevingsplan. Er geldt een wettelijke overgangstermijn tot 2032. De komende jaren zal het tijdelijk omgevingsplan stapsgewijs worden omgezet naar een definitief omgevingsplan voor de gemeente Den Haag. Zodra een gebied is omgezet, zal het onderliggende (deel van het) bestemmingsplan vervallen. Het zal dus echter nog wel tot 2032 duren voordat alle vigerende bestemmingsplannen vervallen zijn.

STRATEGIE

ZIENSWIJZE

Gevraagd wordt wat de planning is voor het opstellen van een Omgevingsplan voor de hele stad (ergens wordt 2032 genoemd) en wat zijn de stappen op weg daarnaartoe? Is een Omgevingsplan voor de hele stad wel hanteerbaar als het bedoeld is om juridisch bindende regels te omvatten voor het hele grondgebied van Den Haag? Volgens de indiener lijkt het doelmatiger om een Omgevingsplan per stadsdeel of zelfs per wijk op te stellen.

ANTWOORD

Er geldt inderdaad een wettelijke termijn tot 2032 om te komen tot een definitief omgevingsplan voor het hele gemeentelijke grondgebied. Tot die tijd zal het tijdelijk omgevingsplan stapsgewijs worden omgezet naar een definitief omgevingsplan. Dit kan per gebied, waarbij aansluiting zal worden gezocht bij de gebiedsvisies en gebiedsprogramma's die worden opgesteld als uitwerking van de omgevingsvisie. Daarnaast is het ook mogelijk om thematische regels op te nemen die in heel Den Haag hetzelfde zijn. Een thematisch omgevingsprogramma kan daarvoor de basis zijn. Het is wettelijk niet mogelijk om een omgevingsplan per stadsdeel of wijk op te stellen. Elke gemeente heeft één omgevingsplan. Daarbinnen kan uiteraard wel variatie in regelgeving worden aangebracht per wijk of buurt.

DETAILNIVEAU

Zienswijze

In de zienswijze wordt gevraagd of het voornemen bestaat om in het omgevingsplan gedetailleerd op te nemen welke nieuwe (ondergrondse) infrastructuur, groen- en natuurgebieden, nieuwbouw (woningen en bedrijven) en in welk volume, als voortvloeisel van de omgevingsvisie mogelijk zijn?

Zorgwekkend is de omzetting van het tijdelijk Kader Omgevingsplan (in feite de vigerende bestemmings-plannen) naar één (gebieds-) omgevingsplan: aanwijzing van gebiedstypen in plaats van gedetailleerde bestemmingen in combinatie met gebruik van milieuzoneringen en omgevingswaarden zal lang niet dezelfde krachtige, beschermende en daarmee sturende werking hebben als de huidige bestemmingsplannen.

Hoe is greep en sturing in de nieuwe omgevingsplannen terug te zien?

ANTWOORD

Het omgevingsplan biedt nog steeds mogelijkheden om vrij gedetailleerde aanduidingen en regelgeving op te nemen. De mate van detailniveau zal echter afhankelijk zijn van het type gebied en de te beschermen waarden binnen een gebied.

Ook zal dit afhankelijk zijn van de beleidsafwegingen die worden gemaakt in het kader van nog op te stellen gebiedsvisies en/of programma's. Daar worden immers de meer gedetailleerde kaders bepaald die zullen worden door vertaald naar het omgevingsplan. Waar nodig kan de gemeente nog steeds maatwerk bieden in het omgevingsplan.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Betrokkenheid verdere uitwerking

Forum per stadsdeel

Zienswijze

De suggestie wordt gedaan voor een permanent forum per stadsdeel, waarin de gemeente, samen met vertegenwoordigers van bewonersorganisaties en van andere partijen, de stadsdeelvisies en de stappen op weg naar het Omgevingsplan bespreekt. Dat geldt ook voor monitoring en herijking in de (vierjarige) beleidscyclus, en gekoppeld aan de Wijkagenda. Zo kan gebruik gemaakt worden van de specifieke kennis van de bewoners (organisaties) over hun wijk en kan er sprake zijn van een vorm van co-creatie. Dit ook om recht te doen aan de letter en geest van het Handboek Participatie en de participatieverordening.

Antwoord

Wij bedanken de indieners voor het meedenken en het aandragen van ideeën met betrekking tot de verdere uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie. Bij wijkgericht werken in de stadsdelen en daarmee ook de wijkagenda's, stellen we bewoners, ondernemers en wijkpartners centraal. Zo organiseert de gemeente de structurele dialoog op het niveau van stadsdelen en wijken. Hoe deze structurele dialoog met de stad in de toekomstige uitwerking van de gebedsvisies uit komt te zien, vraagt om nadere uitwerking.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking

Uitwerking gebiedsvisies per stadsdeel

Ruimtelijke IMPACT

Zienswijze

In de omgevingsvisie wordt gesteld dat er 60.000 woning tot 2050 bijgebouwd moeten worden. Het is alleen niet duidelijk hoeveel dat er per stadsdeel zijn en wat de eventuele (ruimtelijke) impact hiervan is. In de zienswijze wordt voorgesteld om de 60.000 woningen niet vast te leggen, maar de mogelijke aantallen per stadsdeel nader te onderzoeken en te onderbouwen in de gebiedsvisies per stadsdeel. Hetzelfde geldt voor de groei van 50.000 arbeidsplaatsen. Ook wordt voorgesteld in de gebiedsvisies per stadsdeel een prioritering te maken van de beleidsdoelen en de benodigde keuzes tussen beleidsdoelen. Het geeft bewoners ook meer inzicht in de mogelijke consequenties in hun stadsdeel van deze beleidsambities.

ANTWOORD

Wij zullen de suggesties van de indiener verwerken in de omgevingsvisie. Wij betrekken deze bij andere aandachtspunten die zijn ingediend over de uitwerking van de omgevingsvisie in gebiedsvisies per stadsdeel en de samenhang tussen de bewegingen. Conclusie: Wijziging in de visie op pagina 100 .

In hoofdstuk 5.8 ‘Samenhang tussen de vijf bewegingen’ is een aangescherpte tekst opgenomen die specifieker benoemt dat we met de omgevingsvisie willen sturen op samenhang tussen de vijf bewegingen.

Uitwerking thematische programma's

WARMTEPROGRAMMA

ZIENSWIJZE van GSBO(Stadsdeel Scheveningen) en anderen:

De zienswijzen benadrukken het belang van duidelijkheid over de planning en werking van warmtenetten voor het verduurzamen van gebouwen.

Er is nog veel onduidelijkheid of wordt ingezet op individuele of collectieve warmtesystemen. Onzekerheid kan leiden tot uitstel of verkeerde investeringen in verwarmingssystemen.

Er wordt gevraagd wanneer voor welke gebieden strategische beslissingen worden genomen met betrekking tot verwarmingssystemen.

Bewoners en ondernemers zijn op zoek naar perspectief op dit gebied.

In de zienswijze wordt onder andere benoemt dat een handelingsperspectief in het Benoordenhout gewenst is en dat men daar ook graag het gesprek over aangaat

ANTWOORD

De omgevingsvisie is gebaseerd op de transitievisie warmte.

In de omgevingsvisie is vermeld dat de gemeente uiterlijk 31 december 2026 het Warmteprogramma zal vaststellen, als opvolger van de Transitievisie Warmte.

In dit warmteprogramma zal meer duidelijk worden wat de warmtestrategie per wijk zal worden.

Bij de ontwikkeling van het Warmteprogramma gaat de gemeente graag met u in gesprek over het handelingsperspectief voor bewoners en ondernemers.

Conclusie: Meenemen in de verdere uitwerking.

Uitwerking gebiedsprogramma's

Welke gebiedsprogramma's zijn voorzien?

ZIENSWIJZE

De indiener vraagt of het klopt dat de gemeente na besluitvorming over deze Omgevingsvisie gaat werken aan stadsdeelvisies. Parallel daaraan komen of zijn er bovendien thematische programma's. Ook komen er (gebieds-) programma's voor gebiedsontwikkelingen. Gevraagd wordt

voor welke deelgebieden er (gebieds-) programma's komen.

ANTWOORD

Onder beweging 3 kan worden gelezen waar op dit moment gebiedsontwikkelingen lopen of waar gebiedsgerichte ontwikkelingen zijn voorzien.

Er moet nog nader bepaald worden voor welke

deelgebieden precies gebiedsprogramma's worden opgesteld.

De kaart op pagina 84 geeft wel een eerste beeld van de gebieden die wij voor ogen hebben om mee aan de slag te gaan, of waar al aan wordt gewerkt.

Realisatie overig Energietransitie

ZIENSWIJZE

Het elektriciteitsnetwerk moet in hoog tempo verzwaard en aangepast worden. De noodzaak en tijdsdruk wordt erkend, maar er wordt ook gevraagd om een zorgvuldig proces.

Afstemming met de omgeving, gebruik makend van lokale kennis en een goede kwalitatieve belangenafweging door deskundigen, is nodig zonder te verzanden in eindeloze bezwaarprocedures

Dus afstemming ja, maar niet eindeloos. Omwonenden moeten wel meer medezeggenschap over plaatsing en uiterlijk van transformatorhuisjes e.d. geboden worden.

ANTWOORD

Voor het verzwaren van het elektriciteitsnetwerk maakt de gemeente samen met Stedin een wijkgerichte aanpak en een afwegingskader voor de inpassing van nieuwe transformatorhuisjes. Bij de uitwerking hiervan zal ook worden aangegeven hoe medezeggenschap van omwonenden wordt geregeld.

Conclusie : Meenemen in de verdere uitwerking

In Deel C vindt u een overzicht van alle wijzigingen die zijn doorgevoerd in de omgevingsvisie. Deze wijzigingen kunnen zijn gedaan naar aanleiding van een zienswijze, of kunnen een ambtshalve wijziging betreffen onder meer:

blz 69. Bescherming cultureel erfgoed, versterken stedenbouwkundige samenhang

***Wijziging naar aanleiding van zienswijzen**:*

• Er is een aanscherping gedaan op het gebied van hoe we cultureel erfgoed beschermen: 'We inventariseren en beschermen het cultureel erfgoed dat daarvoor in aanmerking komt door de hele stad'. Hiermee nemen we de wettelijke instructieplicht uit het Bkl 5.130 letterlijk over in de Omgevingsvisie. Dit betreft geen nieuw beleid maar een verduidelijking van wat we gaan doen.

Het uitgangspunt is dat duurzaamheidsmaatregelen mogelijk zijn. Daarbij geven we een andere uitleg over de proportionaliteit van duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten. Dit is ook zo aangepast in de nota Omgevingskwaliteit.

• In de tekst is een bredere beschrijving gegeven van cultureel erfgoed. Onder deze beschrijving valt ook groen erfgoed, landgoederen, landgoedbiotopen en molenbiotopen. Hier valt ook cultureel erfgoed in de openbare ruimte onder.

• In de tekst is 'archeologische vondsten' aangepast naar 'archeologische monumenten' en benadrukt dat we deze beschermen.

• In de tekst is het woord pand vervangen door bouwwerk zodat duidelijk is dat het gaat om zowel gebouwen als bouwwerken.

***De tekst is (door de opstellers van de ontwerp Omgevingsvisie) volledig vervangen door onderstaande tekst**:*

Het culturele erfgoed van de stad en de regio dragen bij aan de aantrekkingskracht van wijken en de kwaliteit van de leefomgeving.

Het gaat om monumenten en historische structuren, zoals landgoed- en molenbiotopen, archeologische monumenten die duizenden jaren oud zijn, archieven, immaterieel erfgoed en collecties. Deze sporen van het verleden willen we bewaren en herkenbaar houden.

We inventariseren en beschermen daarom het cultureel erfgoed dat daarvoor in aanmerking komt, in de hele stad. Daaronder vallen ook cultuurhistorische waardevolle structuren, waterlopen, landgoederen, landgoed- en Molenbiotopen.

We willen stimuleren dat monumenten en beschermde stadsgezichten 'in gebruik' blijven.

Goed onderhoud en verduurzaming is noodzakelijk, maar vraagt om maatwerk. Ingrepen mogen immers geen schade toebrengen.

Om het erfgoed toekomstbestendig te maken, is het zaak om aanpassingen en toe-voegingen zo te ontwerpen dat ze passen bij de historische gelaagdheid van het bouwwerk of de plek.

Dit gebeurt proportioneel: in de afweging bij een besluit op een vergunningaanvraag wordt de maatschappelijke bijdrage aan de energietransitie meegenomen.

Voor zover het beleid nog niet voorziet in innovatieve duurzame oplossingen, zullen we het beleid daarop aanpassen.

Met het renoveren en herbestemmen van monumentale gebouwen leveren we een bijdrage aan de klimaatopgave. Omdat sloop en nieuwbouw achterwege blijven, ontstaat er minder bouwafval en wordt minder CO2 uitgestoten.

In beschermde stadsgezichten moet kleinschalige verdichting rechtdoen aan kenmerkende stedenbouwkundige structuren. Nieuwe toevoegingen, zoals dakopbouwen, zijn beperkt mogelijk. Deze moeten worden ingepast in bestaande structuren en aansluiten bij de erfgoedwaarde.

In wijken zonder beschermde erfgoedstatus is het belangrijk dat elke nieuwe ingreep rekening houdt met de bestaande situatie en de architectonische en stedenbouwkundige kwaliteiten. Ook bij nieuwe gebieds-ontwikkelingen houden we rekening met de in het gebied aanwezige erfgoedwaarden.

We zorgen dat monumenten goed worden ingepast binnen de nieuwe ontwikkelingen. Tot slot heeft Den Haag een rijk bodemarchief waarop we trots en zuinig zijn. De gemeente Den Haag beschermt, onderzoekt, bewaart en presenteert deze resten.

Pagina 73 | Beschermen, versterken en uitbreiden van de SGH

Wijziging naar aanleiding van zienswijzen:

• In de tekst is benoemd dat er drukfactoren op Natura 2000-gebieden zijn en dat we daar in de verdere uitwerking mee aan de slag gaan. In de tekst in een passage over natuurinclusief bouwen toegevoegd omdat stedelijke verdichting en vergroening hand in hand moeten gaan.

• In de tekst wordt het belang van investeren in het regionale landschap benoemd.

• In de tekst wordt verwezen naar de regionale context.

De tekst is volledig vervangen door onderstaande tekst:

*De **Stedelijke Groene Hoofdstructuur (SGH)** bestaat uit duinen, bossen, de parken en de hoofdboomstructuur. Kenmerkend voor Den Haag zijn de lange lijnen (of lanen), die net als de buitenplaatsen gebaseerd zijn op de kenmerken van het onderliggende kustlandschap*

De SGH heeft een belangrijke functie voor natuur en bestaat uit kerngebieden en ecologische verbindingszones. Daarnaast hebben bijna alle gebieden voorzieningen ten behoeve van stedelijke recreatie. Vanwege de hoge woningdichtheid van Den Haag zijn ook de omliggende regionale landschappen van groot belang voor Den Haag. De variatie aan landschappen (kust, landgoederen, veenweiden/polders) is van grote waarde voor het thuis kunnen voelen in Den Haag.

In deze Omgevingsvisie zetten we in op het beschermen, versterken en uitbreiden van de Stedelijke Groene Hoofdstructuur, de Regionale Groenstructuur de samenhang daartussen.

We versterken het karakteristieke netwerk van lange lijnen en breiden de hoofdboomstructuur haaks op de kust uit, zodat wijken beter verbonden worden met de kust en omliggende groengebieden.

Dit draagt bij aan gezonde mobiliteit (fiets en voetgangers). We versterken de biodiversiteit door op diverse locaties de koppeling tussen voor natuur belangrijke groengebieden tot stand te brengen en door beheermethoden te verbeteren. Het zorgen voor een soepele verbinding voor mens en dier vanuit de stad naar buiten staat centraal, naast het investeren in de toekomstwaarde van het regionale landschap'.

Daarom wordt de structuur van de 'Groene Ruit' (zie kaart blz. 77) versterkt.

Ook de zonering van groengebieden (rust en reuring) wordt doorgevoerd.

Wettelijk beschermd zijn de Natura 2000-gebieden (Europees) en de gebieden van Natuur Netwerk Nederland.

De opgave voor onze Natura 2000-gebieden is niet alleen om deze te beschermen, maar ook om de natuur te herstellen. In de uitwerking van de Omgevingsvisie in Gebiedsvisies en gebiedsprogramma's laten we zien in welke mate de drukfactoren optreden als gevolg van wonen, werken, recreatie en mobiliteit.

Vervolgens geven we aan welke maatregelen we inzetten om de drukfactoren te verminderen.

Met onze regionale partners, zoals Nationaal Park Hollandse Duinen en de landschapstafel Duin, Horst en Weide, werken we aan het beschermen, versterken en (waar mogelijk) uitbreiden van de regionale groenstructuur.

Het zorgen voor een soepele verbinding voor mens en dier vanuit de stad naar buiten staat centraal, naast het investeren in de toekomstwaarde van het regionale landschap.

De komende decennia zullen stedelijke verdichting en vergroening hand in hand moeten blijven gaan. De uitgangspunten uit het puntensysteem Groen en Natuurinclusief Bouwen helpen om genoeg groen op en rondom de bouwlocatie te kunnen realiseren.

Daarnaast is het belangrijk om steeds te monitoren of verdichting en vergroening op stedelijk niveau in evenwicht zijn. Ook om te bepalen welke hoeveelheid en kwaliteit groen nodig is voor toekomstig gebruik.

Daarom wordt een analyse uitgevoerd naar de behoefte aan grote groengebieden in het licht van de verstedelijkingsopgave.

Pagina 96 | Energietransitie: warmte en elektriciteit

<u>Wijziging naar aanleiding van zienswijzen:</u>

• In de tekst is toegevoegd dat we verdere elektrificatie willen voorkomen om zo ook gezondheidsrisico's te beperken. De volgende tekst is toegevoegd aan de visie:

'Op regionaal niveau wordt al gekeken naar mogelijke tracés voor nieuwe 380/150kV-leidingen. Er is onvoldoende capaciteit voor elektrificatie van de warmtevraag.

Daarom is de keuze gemaakt om een groot deel van de bestaande woningen en andere panden aan te sluiten op warmtenetten. Hiermee beperken we bovendien gezondheidsrisico's door elektromagnetische velden en geluidoverlast door warmtepompen.

Het bestaande instrumentarium biedt voldoende mogelijkheden om deze genoemde gezondheidsrisico's te minimaliseren.

JN 050725/2d